

PRIHODNOST PRIPADA POGUMNIM

Obeležitev dneva, ko je prvič zadišalo po slovenski vojski

Spoštovani gospod predsednik Republike Slovenije, dragi ministri osamosvojitvene vlade, poslanci DEMOS-a in sedanji poslanci, draga sedanji in takratni župan občine Kočevje, dragi veterani vojne za Slovenijo, dragi svojci padlih borcev za Slovenijo, spoštovani veterani iz Hrvaške, gospe in gospodje!

Prav tu sem stal 17. 12. 1990, en teden pred zgodovinskim plebiscitom za samostojno in demokratično Slovenijo. Kot predsednik vlade sem bil soodgovoren za pripravo obrambe naše poti do najvišjega narodnopolitičnega cilja slovenskega naroda – samostojne in demokratične države. **Čutim dolžnost, da vam povem, zakaj mi je takrat ob pogledu na prvi postroj brigade Moris v družbi z Bavčarjem, Janšo, Krkovičem in Omanom "prvič zadišalo po slovenski vojski".** Dovolite mi, da vam povem zgodbo o njej.

Na dan izvolitve vlade, 16. 5. 1990, je začela TO SRS izvajati dan prej izdani beograjski ukaz in predala slovensko orožje JLA. O tem TO generala Hočevarja ni obvestila, ne že delujoče demokratične skupščine in tudi ne vlade oziroma njenega mandatarja. V tem, za ideološke tehnokrate tehničnem aktu, smo prepoznali prvi akt vojaške agresije na Slovenijo. Na pot osamosvojitve smo se odpravili goloroki.

Naslednji dan, 17. 5. 1990, sta ministra Igor Bavčar in Janez Janša poverila priprave na obrambo Tonetu Krkoviču. Pod različnimi imeni, eno od teh je bila MSNZ, se je pod formalno lupino TO z novo vsebino in novim poslanstvom začela razvijati resnična slovenska vojska. Zgodila se je ena od ključnih preobrazb v smeri slovenskih ciljev. Zgodil se je vsebinski, konceptualni in organizacijski prelom s TO SRS, ki je bila podsistem JLA. Zgodila se je bistvena diskontinuiteta. Brez nje se ne bi tu danes ničesar spominjali.

Do oktobra istega leta je bilo tako za obrambo organizirano moštvo, ki je štelو čez 20.000 ljudi. Zato smo lahko en teden pred plebiscitom pokazali Sloveniji, Jugoslaviji in svetu, da hočemo zavarovati našo pot v samostojnost tudi po vojaški poti. **Zato smo bili 26. 6. 1991, na dan napada JLA, po proglasitvi neodvisnosti, pripravljeni na obrambo in zato smo tudi zmagali.** Gospe in gospodje, to je bistveni del zgodbe o slovenski vojski. **To ni fake news.**

Ko sem s ponosom gledal pred seboj prvi postroj brigade Moris, nisem razmišljal o zaščitni brigadi Edvarda Kardelja Krištofa ali o neki "razvojni skupini". Pač pa sem videl ljudi, ki so bili pripravljeni dati življenje za svobodo Slovenije. Tam niso stali ljudje po črki zakona o TO, ampak prostovoljci, tisti, ki so na vprašanje, ali so se pripravljeni boriti za demokratično in samostojno Slovenijo, **odgovorili z jasnim DA.**

Če mi je takrat zadišalo po slovenski vojski, mi je zato, ker sem jo videl, vedel za njen namen in čutil njeno srce.

Videl sem resnično slovensko vojsko, ki je nastala po volji nove slovenske demokratične oblasti. Ta je poskrbela tudi za njeno oborožitev. Sedež te oblasti je bil v Ljubljani, ne v Beogradu, Moskvi ali kje drugje.

Tisti, ki so stali tu, se kasneje borili in zmagali, niso bili tu za obrambo ideologije, ene partije ali paralelne ekonomije Kočevske Reke, ampak v bran demokratično izražene volje slovenskega naroda. Ta se je izrekla za demokracijo in samostojnost, najprej s podporo nosilcu tega programa DEMOS-u na prvih demokratičnih volitvah, nato še s plebiscitom. Slednjega brez prvega ne bi bilo.

Vesel sem, da je bil predsednik države in vrhovni poveljnik slovenske vojske gospod Borut Pahor pred nedavnim povsem jasen, ko je rekel, da TO SRS ni neposredna predhodnica slovenske vojske in ni bila ustanovljena v podporo osamosvojitvi. Slovenska vojska je stara 28 let. Toliko je star tudi konec TO SRS.

Dragi borci veterani, dovolite mi retorično vprašanje: kdo bi nas pa branil pol leta pozneje, če ne bi stali tu tistega hladnega decembrskega dne, pripravljeni na vse? Goloroka, razorožena TO SRS generala Hočevarja verjetno ne. Njen konec se je zgodil, ko je predala orožje in obrnila hrbet Sloveniji in njeni novi demokratično izvoljeni oblasti.

V imenu vlade, ki je prevzela operativno breme osamosvajanja in svoje delo odgovorno opravila, odločno odklanjam vsakršno manipulacijo z resnico o obrambi Slovenije in omalovaževanje dostojanstva tistih, ki so stali tu ali se kasneje borili za svobodo Slovenije ali zanjo celo padli.

V obrambi Slovenije smo bili enotni in borili smo se za skupni cilj – za našo svobodo, dostojanstvo in čast. Z roko v roki sta se borili slovenska policija in slovenska vojska. Ne z revolucionarnimi nameni, ne za oblast, ne za stranko, ne za to, da bi polnili z rojaki kakšna kočevska brezna. Šlo je za osvoboditev naroda in njegove države, ki je doživela vojno agresijo, četudi ji je takratna jugoslovanska ustava zagotavljala pravico do samoodločbe.

Nevredno, nečastno in škodljivo je danes umetno ustvarjati delitve in podrežati skupni boj interesom, ki nimajo nič z osamosvojitvijo.

Ker smo zmagali v enotnem boju za skupni cilj, lahko to in tako čisto stvar tudi skupaj praznujemo – s hvaležnostjo tudi do vseh tistih, ki so se kadarkoli kot domoljubi borili za slovensko stvar, ali kakorkoli delali zanjo.

17. december 1990 je bil velik dan – dan domoljubja, državotvornosti, politične volje in demonstracija obrambne pripravljenosti. Tu je takrat v podporo plebiscitu stala udarna sila nastajajoče slovenske vojske.

Zato je prav, da se tega dne spominjamo resnicoljubno in s hvaležnostjo vsem, ki so ga zasnovali in izvedli.

Spoštovani!

pred osemindvajsetimi leti smo se borili za Slovenijo, danes se moramo boriti za resnico o tem boju in za dostojanstvo tistih, ki so se borili, namesto da bi v čedalje bolj zahtevnih časih določali v sožitje in skupno prihodnost usmerjene skupne cilje.

Tri Jugoslavije so že propadle, nekateri pa bi institucije in simbole ene od njih še naprej častili in temu podrežali tudi samo osamosvojitve. Na dan proglasitve samostojnosti je bila na trgu republike samo ena rdeča zvezda, tista na zastavi, ki smo jo spustili. Od takrat smo zavezani našim simbolom.

Po skoraj tridesetih letih je čas, da resnico o osamosvojitvi Slovenije in boju zanjo izve tudi mladina v naših šolah.

Spoštovani zbor,

vesel sem, da praznujemo skupaj enega od ključnih in prelomnih dejstev na naši poti v samostojno državnost. Želim močno praznovanje dneva samostojnosti in enotnosti, praznujte veseli in miren božič, bodite zdravi, srečni in uspešni v novem letu!

Naj živi demokratična in samostojna Slovenija!

Hvala in slava borcem, ki so zanjo padli!

Lojze Peterle

Evropski poslanec

Predsednik osamosvojitvene vlade